

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

Európska únia
Európsky sociálny fond

NÁVRH OPATRENÍ ZAMERANÝCH NA RIEŠENIE PRÍSTUPOVÝCH PRÁV OSÔB SO ZRAKOVÝM POSTIHNUTÍM S VODIACIM PSOM DO ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENÍ

(P0889 – NAVRHNUTÉ OPATRENIA ZAMERANÉ NA ZEFEKTÍVNENIE
VEREJNEJ SPRÁVY)

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

Autori: Odborní zamestnanci Výcvikovej školy pre vodiace a asistenčné psy

Výcviková škola pre vodiace a asistenčné psy, Rovnianska 1668/16, 851 02 Bratislava

Publikácia vznikla v rámci projektu **Tvorba a optimalizácia lepšej verejnej politiky v záujme odstraňovania bariér spoločenského začlenenia zrakovo postihnutých**, kód ITMS2014+ projektu: **314011L721**

OBSAH

1. ÚVOD DO PROBLEMATIKY	4
1.1. ZRAKOVÉ POSTIHNUTIE	4
1.2. KOMPENZAČNÉ POMÔCKY V OBLASTI MOBILITY A ORIENTÁCIE	5
2. LEGISLATÍVA V OBLASTI PRÍSTUPOVÝCH PRÁV PRE OSOBY SO ZRAKOVÝM POSTIHNUTÍM V SPRIEVODE VODIACEHO PSA V SR.....	6
2.1. LEGISLATÍVA V OBLASTI PRÍSTUPOVÝCH PRÁV PRE OSOBY SO ZRAKOVÝM POSTIHNUTÍM V SPRIEVODE VODIACEHO PSA V ZAHRANIČÍ.....	9
3. ANALÝZA PRÍSTUPOVÝCH PRÁV DO ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENÍ PRE OSOBY S ŤAŽKÝM ZRAKOVÝM POSTIHNUTÍM, KTORÉ SPREVÁDZA VODIACI PES.	11
4. NÁVRH OPATRENÍ.....	12
4.1. ODÔVODNENIE NÁVRHU OPATRENÍ.....	13
4.2. IMPLEMENTÁCIA OPATRENÍ.....	14
5. ZÁVER	14
<i>PRÍLOHA Č. 1 Návrh vyhlášky</i>	<i>16</i>
<i>PRÍLOHA Č. 2 Stanovisko k vstupu osôb so zrakovým postihnutím so psom do rôznych zariadení.....</i>	<i>20</i>
<i>PRÍLOHA Č. 3 Odborné stanovisko k prístupovým právam zrakovo postihnutých osôb so psom so špeciálnym výcvikom do kúpeľných zariadení.....</i>	<i>22</i>

1. ÚVOD DO PROBLEMATIKY

„Realizácia práv osôb so zrakovým postihnutím s vodiacim psom v zdravotníckych zariadeniach, je často veľmi problémová z dôvodu nedostatočnej informovanosti zamestnancov zdravotníckych zariadení o právach osôb so zrakovým postihnutím v sprievode vodiaceho psa, a ostatných, súvisiacich legislatívnych predpisoch. Osoby so zrakovým postihnutím tak čelia pri vstupe do zdravotníckych zariadení rôznym obmedzeniam a tým aj diskriminácii a to aj na miestach, ktoré sú inak verejne prístupné a do ktorých je psom so špeciálnym výcvikom, označovaných aj ako “zvláštnych psov”,¹ vstup povolený.² Uvedená situácia je dlhodobo neriešená a v praxi pretrvávajú nepriaznivé, zaužívané postupy, kedy je vodiaci pes považovaný za domáce zviera, a taktiež je spochybňované hygienické hľadisko povolenia vstupu.

Publikácia má ambíciu komplexne predstaviť problematiku a na základe výsledkov analýz na uvedenú tému, navrhnúť riešenia, ktorých implementácia zohľadní všetky legislatívne predpisy a umožní osobám so zrakovým postihnutím v sprievode vodiaceho psa realizáciu ich zákonných práv na samostatnosť a nezávislosť.

V kapitole 1. predstavuje publikácia problematiku osôb so zrakovým postihnutím, možnosti kompenzácie dôsledkov zrakového postihnutia a definuje problémové oblasti súvisiace s prístupovými právami osôb so zrakovým postihnutím, ktoré sprevádza vodiaci pes, a taktiež sa venuje právnemu postaveniu vodiaceho psa ako kompenzačnej pomôcky. V kapitole 2. ďalej publikácia definuje práva osôb so zrakovým postihnutím, ktoré ako kompenzačnú pomôcku používajú vodiaceho psa a ich aplikovanú prax v zdravotníckych zariadeniach a taktiež sa venuje príkladom zo zahraničnej praxe. V kapitole 3. publikácia uvádza analýzu prístupových práv a výsledky analýzy. Návrhu opatrení na zlepšenie situácie, odôvodneniu navrhovaných opatrení a implementácii navrhovaných opatrení sa publikácia venuje v kapitole 4.. V kapitole 5. je stručné zhrnutie potreby návrhu opatrení na zefektívnenie verejnej správy v oblasti zdravotníckych služieb.

1.1. ZRAKOVÉ POSTIHNUTIE

Osoby so zrakovým postihnutím sú definované ako osoby, ktoré majú problémy so spracovaním informácií prostredníctvom zraku. Zrakový poruchu môžu mať vrodenú, alebo získanú v súvislosti so zranením alebo ochorením. Samotné príčiny poškodenia zraku sú rôzne a ich dôsledkom je určitý stupeň poškodenia zraku, ktorý definuje mieru schopnosti spracovávať vizuálne informácie. Z hľadiska stupňa môžeme hovoriť o škále postupujúcej od ľahkej slabozrakosti až po úplnú slepotu. Ľudí so zrakovým postihnutím môžeme, v súvislosti so zrakovým postihnutím členiť do štyroch skupín, v rámci ktorých existuje široká individuálna variabilita. Sú to:

- ❖ **nevidiaci** - ľudia s úplnou stratou zrakového vnímania a tí, ktorí sú schopní vnímať zrakom maximálne svetlo, no nedokážu lokalizovať jeho zdroj,

¹ ustanovenie §2 bod (1) písmeno a) 6 Zákona, ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov

² ustanovenie § 2 bod (2) a §4a Zákona, ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov

- ❖ **prakticky nevidiaci** - majú zachované zvyšky zraku, vďaka čomu vnímajú svetlo, obrysy a tvary predmetov, ale nedokážu využívať zrak ani s najlepšou možnou korekciou ako dominantný a jediný analyzátor pri práci, orientácii a získavaní informácií,
- ❖ **slabozrakí** - napriek najlepšej možnej korekcii majú problémy s vykonávaním zrakovej práce; majú vážne poškodený zrak, ale disponujú jeho užitočnými zvyškami, ktoré sa dajú efektívne využiť,
- ❖ **ľudia s poruchami binokulárneho videnia** – trpia poruchou funkčnej rovnováhy a fyziologickej spolupráce pravého a ľavého oka; ide o poruchu videnia oboma očami, ktorá spôsobuje problémy v priestorovom vnímaní.

Pokladáme za potrebné uviesť všetky skupiny možných zrakových porúch a to z toho dôvodu, že v rámci každej skupiny je možné, na základe miery poškodenia zraku, používať kompenzačnú pomôcku, vodiaceho psa, ktorá je ústrednou témou tejto publikácie. Indikácia používať kompenzačnú pomôcku, vodiaceho psa, je zvyčajne realizovaná pri takom stupni poškodenia zraku, pri ktorom medicínske úkony alebo optické pomôcky už neumožňujú videnie na takej úrovni, aby mohol byť zrak využívaný ako prioritný zdroj informácií.

1.2. KOMPENZAČNÉ POMÔCKY V OBLASTI MOBILITY A ORIENTÁCIE

Samostatnosť a nezávislosť sú pre osoby so zrakovým postihnutím dôležité rovnako, ako pre vidiace osoby. Z dôvodu možnosti ich plnohodnotného života a realizácie všetkých potrieb, je nevyhnutná akceptácia ich práv, ktoré im zaručujú slovenské aj medzinárodné právne normy a to aj v oblasti slobodného výberu kompenzačnej pomôcky.

V oblasti orientácie a mobility sú možnosti výberu kompenzačnej pomôcky alebo ich kombinácie nasledovné:

1. asistencia vidiacej osoby
2. biela palica
3. navigačné systémy
4. vodiaci pes

Výber vodiaceho psa ako kompenzačnej pomôcky je voľbou pre ľudí so zrakovým postihnutím, ktorí chcú byť vo veľkej miere nezávislí a samostatní. Práve vodiaci pes býva ale často problémom pri realizovaní každodenných potrieb osôb so zrakovým postihnutím a to najmä v oblasti prístupových práv na verejné miesta. Osoby, ktoré ako kompenzačnú pomôcku používajú vodiaceho psa, sa z dôvodu výberu tejto kompenzačnej pomôcky stretávajú s nepochopením a diskrimináciou. **Uvedený problém vyplýva zo zaužívaného spoločenského pohľadu na psa ako spoločenské zviera a neakceptovanie jeho úlohy kompenzačnej pomôcky.**

V súvislosti so zabezpečením prístupových práv pre osoby so zdravotným postihnutím, ktoré ako kompenzačnú pomôcku používajú vodiaceho psa, je nutné uviesť, že práve osoby so zrakovým postihnutím, majú mnoho iných, pridružených zdravotných problémov a využívajú zdravotné služby spravidla v nadpriemernej frekvencii. Príkladom je častá strata zraku v dôsledku ochorenia diabetes melitus a taktiež následky tohto ochorenia v súvislosti s poškodením tkanív a orgánov.

2. LEGISLATÍVA V OBLASTI PRÍSTUPOVÝCH PRÁV PRE OSOBY SO ZRAKOVÝM POSTIHNUTÍM V SPRIEVODE VODIACEHO PSA V SR.

Slovenská republika poskytuje prostredníctvom vlastnej legislatívy pomerne kvalitné riešenia ochrany práv osôb so zrakovým postihnutím v sprievode vodiaceho psa a rovnako sa zaviazala aj v medzinárodných dokumentoch presadzovať, ochraňovať a zabezpečovať plnohodnotný a rovný výkon ľudských práv a základných slobôd pre všetky osoby so zdravotným postihnutím. Slovenská republika sa zaviazala urobiť také opatrenia, ktoré majú odstraňovať prekážky a bariéry brániace naplňovať osobám so zrakovým postihnutím ich zákonné práva definované v nasledovných právnych predpisoch:

1. **Zákon o peňažných príspevkoch** na vodiaceho psa (a ďalšie formy pomoci) hodnotí ako pomôcku, ktorá má slúžiť na podporu „sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri **zachovaní jej ľudskej dôstojnosti**“.³ Uvedený cieľ chce predmetný zákon dosiahnuť **kompenzáciou časti sociálnych dôsledkov, ktoré z postihnutia vyplývajú**. V súvislosti s vodiacim psom sú to oblasti:⁴

- a) **mobility a orientácie** v snahe zmierniť alebo prekonať znevýhodnenia v prístupe k veciam osobnej potreby, k stavbám podľa osobitných predpisov a uľahčiť orientáciu a premiestňovanie sa;
- b) **zvýšených výdavkov** na starostlivosť o vodiaceho psa

Vodiaci pes spadá v slovenskej legislatíve pod definíciu **psa so špeciálnym výcvikom**, kam patria aj asistenčné a signálne psy. Úlohou vodiaceho psa je zrakovo či inak ťažko zdravotne postihnutej osobe pomôcť „pri každodenných činnostiach, najmä pri samostatnom pohybe, podávaní predmetov a bezpečnom zvládnutí prekážok v priestore“.⁵

2. **Zákon o podmienkach držania psov** je najdôležitejším zákonom poskytujúcim základ v oblasti prístupových práv a jeho právna úprava týchto vníma ako „**zvláštnych psov**“ nepatriacich do režimu aplikovateľného pre bežné zvieratá.

Podľa daného zákona, citujeme: „Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaná na sprevádzanie psom so špeciálnym výcvikom má právo byť sprevádzaná psom so špeciálnym výcvikom na verejne prístupných miestach“ a to aj v prípade priebehu realizácie výcviku vodiaceho psa osobou oprávnenou podľa osobitného predpisu.⁶ Na takúto osobu sa nevzťahuje ani zákaz vstupu so psom na miesta, na ktoré má pes vstup zakázaný na základe všeobecne záväzného nariadenia obce. Vodiaci pes súčasne nemusí pri činnosti, na ktorú bol vycvičený, t.j. sprevádzanie nevidiacej osoby, nosiť náhubok⁷

³ Ustanovenie § 1 ods. 2 Zákona o peňažných príspevkoch

⁴ Ustanovenia § 5 až § 9 Zákona o peňažných príspevkoch

⁵ Ustanovenie § 25 ods. 2 Zákona o peňažných príspevkoch

⁶ Ustanovenie § 4a ods. 1 a Ustanovenie §2 ods 2 Zákona o podmienkach držania psov

⁷ Ustanovenie § 4a ods 2 Zákona, ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov

Je teda zrejmé, že právny poriadok SR nepovažuje vodiaceho psa pri výkone práce za domáce zviera, ale za dôležitú pomôcku pre dôstojný život a zvyšovanie životnej úrovne obdobne ako napr. mechanický či elektrický vozík alebo načúvací aparát.

3. Antidiskriminačný zákon, ktorý zakazuje priamu aj nepriamu formu diskriminácie je uplatniteľný v prípade, ak zrakovo postihnutej osobe nie je umožnený vstup do zdravotníckeho zariadenia výlučne z toho dôvodu, že je sprevádzaná vodiacim psom. V tomto prípade je možné prijať záver, že s ňou bolo zaobchádzané odlišne ako s osobou bez potreby kompenzačnej pomôcky v rovnakej situácii. Z tohto dôvodu je takáto osoba diskriminovaná na základe jej zdravotného postihnutia.

Antidiskriminačný zákon v ustanovení § 2 ods. 1 stanovuje zákaz diskriminácie, okrem iného, z dôvodu zdravotného postihnutia, pričom deklaruje zásadu rovnakého zaobchádzania v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti.⁸

Diskriminácia sa klasifikuje na priamu a nepriamu. Prípady, kedy je nevidiacim osobám v sprievode vodiacoich psov zamedzený prístup do niektorých priestorov, je možné definovať ako priamu diskrimináciu, t.j. konanie alebo opomenutie, pri ktorom sa s osobou zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou v porovnateľnej situácii.⁹

V prípade, ak dôjde k diskriminácii, vzniká poškodenej osobe subjektívne právo na ochranu pred ňou. Antidiskriminačný zákon ustanovuje právo poškodenej osoby domáhať sa svojej ochrany na súde a žiadať:

- a) aby ten, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania, upustil od svojho konania, pokiaľ zásah stále trvá (negatívna žaloba);
- b) ak je to možné, napravit protiprávny stav (reštitučná žaloba) alebo
- c) poskytol primerané zadostučinenie, pričom ak by primerané zadostučinenie nebolo dostačujúce, najmä ak nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania bola značným spôsobom znížená dôstojnosť, spoločenská vážnosť alebo spoločenské uplatnenie poškodenej osoby, môže sa tá domáhať aj náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (satisfakčná žaloba).¹⁰

4. Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, (ďalej len Dohovor) v článku 9 zabezpečuje prístupnosť osobám so zdravotným postihnutím, ktorá sa vzťahuje okrem iného na:

- ❖ budovy, cesty, dopravné a iné vnútorné a vonkajšie zariadenia vrátane škôl, obytných budov, zdravotníckych zariadení a pracovísk;
- ❖ informačné, komunikačné a iné služby vrátane elektronických a pohotovostných služieb.

⁸ Ustanovenie § 3 ods. 1 Antidiskriminačného zákona

⁹ Ustanovenie § 2a ods. 2 Antidiskriminačného zákona

¹⁰ Ustanovenie § 9 Antidiskriminačného zákona

Zmluvné strany Dohovoru sa jeho podpisom dohodli, že prijímú príslušné opatrenia :

- ❖ na vypracovanie, vyhlásenie a kontrolu dodržiavania minimálnych noriem a pravidiel na zabezpečenie prístupnosti zariadení a služieb dostupných alebo poskytovaných verejnosti;
- ❖ na zabezpečenie toho, aby súkromné subjekty, ktoré poskytujú zariadenia a služby dostupné alebo poskytované verejnosti, zohľadňovali všetky aspekty prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím;
- ❖ na zabezpečenie zainteresovaným subjektom vzdelávanie o otázkach prístupnosti, s ktorými sa stretávajú osoby so zdravotným postihnutím;
- ❖ na vybavenie budov a iných verejne prístupných priestorov označením v Braillovom písme a v ľahko čitateľnej a zrozumiteľnej forme;
- ❖ na poskytovanie rôznych foriem živej asistencie a sprostredkovania vrátane sprievodcov, predčítateľov a profesionálnych tlmočníkov posunkového jazyka s cieľom uľahčiť prístup do budov a do iných verejne prístupných zariadení;
- ❖ na podporovanie ďalších primeraných foriem asistencie a podpory pre osoby so zdravotným postihnutím s cieľom zabezpečiť ich prístup k informáciám;

Napriek dostatočnej právnej úprave v súvislosti s právami osôb so zrakovým postihnutím v sprievode vodiaceho psa, je nutné dodať, že v súvislosti s uplatňovaním uvedených práv a vymoženosti práva, chýba legislatíva definujúca štandardy pre vodiaceho psa. Pri absencii štandardov súvisiacich okrem iného aj s povahou vodiaceho psa, jeho správaním, pracovných zručností a taktiež aj zručností psovoda so zrakovým postihnutím je paradoxom, že na jednej strane platí explicitná povinnosť, umožniť osobe so zrakovým postihnutím s vodiacim psom vstup na všetky verejne dostupné miesta ale na strane druhej, absentuje právna úprava, ktorá by zaručovala také štandardy správania vodiaceho psa, ktoré by minimalizovali riziká spojené s nežiadúcim správaním vodiaceho psa.

V praxi to znamená, že vodiacim psom sa môže stať akýkoľvek pes a to aj pes s nevhodnou povahou, ktorý môže predstavovať riziká pre verejnosť.

Taktiež absentuje národný register psov so špeciálnym výcvikom, ktorý by umožnil zdravotníckemu personálu identifikovať osobu oprávnenú na jeho výcvik a v prípade potreby ju kontaktovať v súvislosti s vodiacim psom.

5. Zákon o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia Pes so špeciálnym výcvikom má ako kompenzačná pomôcka aj ďalšiu výnimku, potvrdzujúcu jeho status a to, explicitne povolený vstup do zariadení verejného stravovania, kam inak psom vstup povolený nie je.¹¹

¹¹ ustanovenie § 26, ods. 4 a), 355/2007 Zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

2.1. LEGISLATÍVA V OBLASTI PRÍSTUPOVÝCH PRÁV PRE OSOBY SO ZRAKOVÝM POSTIHNUTÍM V SPRIEVODE VODIACEHO PSA V ZAHRANIČÍ.

V zahraničí sa k danej téme stavajú odlišne zákonodarcovia aj nemocnice. Napríklad v Českej republike priamo zákon garantuje právo pacienta so zmyslovým postihnutím byť sprevádzaný vodiacim psom, a to po celú dobu jeho prítomnosti v zdravotníckom zariadení.¹² Konkrétne pravidlá následne stanovuje príslušné zdravotnícke zariadenie vo svojom vnútornom poriadku aj s ohľadom na ostatných pacientov. V prípade porušenia práv nevidiacej osoby neumožnením vstupu z dôvodu používania kompenzačnej pomôcky „vodiaci pes“, sa poskytovateľ zdravotných služieb dopúšťa priestupku, za ktorý mu hrozí sankcia vo forme pokuty. Publikované vnútorné poriadky vybraných nemocníc však neposkytujú pacientom viac informácií, a to s výnimkou Fakultnej nemocnice Ostrava, ktorá aspoň deklaruje právo zrakovo postihnutého pacienta byť hospitalizovaný spolu s vodiacim psom.

Prístup jednotlivých krajín v rámci EÚ je veľmi rôznorodý. V Bulharsku má vodiaci pes prístup len do čakárne zdravotníckeho zariadenia.¹³ Luxembursko a Francúzsko zvolili obdobnú úpravu ako SR, a teda zrakovo postihnutá osoba môže s vodiacim psom vstupovať do všetkých verejných priestorov, avšak s obmedzeniami pre určité zariadenia s vysokými hygienickými nárokmi.¹⁴ Na rozdiel od SR má Francúzsko zavedený jednotný systém národnej identifikácie vodiacich psov.

Za osobitne inšpiratívny možno považovať prístup zvolený v Nemecku a v Rakúsku. V Nemecku konkrétne podľa prvej knihy Sociálneho zákonníka, ustanovenie § 17, musí byť poskytovanie sociálnych služieb bezbariérové, pod čím sa rozumie aj možnosť navštevovať zdravotnícke zariadenia nevidiacimi s vodiacom psom. Obdobne sa zabránenie vstupu nevidiacemu s vodiacim psom do priestorov zdravotníckeho zariadenia považuje za porušenie zásady rovnosti zaobchádzania v zmysle ustanovenia § 3 ods. 2, 19 nemeckého antidiskriminačného zákona (AGG). Spolkové ministerstvo zdravotníctva k tomu uviedlo, že ani hygienické dôvody nebránia tomu, aby do verejne prístupných nemocničných priestorov mohli nevidiaci vstupovať so svojimi vodiacimi psami.

Za rozhodujúce v otázke hygieny sa považuje stanovisko profesora Rüdena pochádzajúce ešte z roku 1996,¹⁵ podľa ktorého vodiace psy nepredstavujú hygienické riziko dokonca ani v nemocničných podmienkach. Toto stanovisko dodnes potvrdzujú významné hygienické pracoviská v Nemecku, a to konkrétne, napríklad Robert Koch-Institut (RKI), ktorý aj písomne potvrdil, že za posledných 16 rokov sa nemecká prax nestretla s prípadom, že by vodiaci pes preniesol na pacientov alebo personál nemocnice akúkoľvek chorobu.¹⁶ Naopak, zvyčajne k takémuto prenosu prechádza medzi ľudskými jedincami.

Samotnému stanovisku prof. Dr. med. Henninga Rüdena z Inštitútu pre hygienu Slobodnej univerzity v Berlíne z roku 1996 pritom na tomto mieste môžeme venovať bližšiu pozornosť, nakoľko obsahuje aj praktický návod a rady na vymedzenie možností prítomnosti vodiaceho psa

¹² Ustanovenie § 30 ods. 3 Českého zákona o zdravotných službách.

¹³ Zákon č. 131/1998 o kretajnu sljepe osobe uz pomoć psa vodiča v Európsky parlament: Guide Dogs in the EU. Information on the Access Rights of Guide Dogs in All EU Member States. 2015, s. 6.

¹⁴ Európsky parlament: Guide Dogs in the EU. Information on the Access Rights of Guide Dogs in All EU Member States. 2015, s. 12 a 22.

¹⁵ Stanovisko zo dňa 05.11.1996. Dostupné na internete:

<https://www.ksl-nrw.de/public/ksl/msi/extern/Freie%20Universit%C3%A4t%20Berlin.PDF>.

¹⁶ Gesetze, Richtlinien, Initiativen zum Assistenzhund. Dostupné na internete: <https://www.pfotenpiloten.org/gesetze/>.

v zdravotníckych zariadeniach. Stanovisko sa pritom odvolávalo na zahraničné aj domáce vedecké poznatky a formulovalo nasledujúce závery o prípustnosti vstupu a pohybu vodiacich psov v priestoroch zdravotníckych zariadení:¹⁷

- a) Do zdravotníckych zariadení môžu vstupovať iba **vycvičené vodiace psy, pričom sú definované podmienky, za akých pes získa status vodiaceho psa.**
- b) Zákaz vstupu by mal platiť pre psy, ktoré sú aktuálne choré, majú horúčku alebo gastrointestinálne problémy.
- c) Vstup vodiacich psov je povolený **do všetkých verejne prístupných priestorov nemocnice**, avšak k samotnému prístupu medzi pacientov si treba vopred vyžiadať povolenie zdravotníckeho personálu.
- d) **Obmedziť prístup k pacientovi** možno vtedy, ak je pacient izolovaný kvôli respiračnému alebo inému infekčnému ochoreniu alebo je v ochrannej izolácii, prípadne ak má pacient zníženú imunitu alebo má takéhoto pacienta ako spolubývajúceho na nemocničnej izbe, alebo ak tieto osoby trpia alergiou na psy alebo fóbiou voči psom, alebo majú zmenené vnímanie reality či trpia psychózami, prípadne ak ide o pacientov na oddelení popálenín alebo na inom oddelení s obmedzeným prístupom verejnosti.
- e) **Kŕmenie psa** a jeho **defekácia** musia prebiehať mimo priestorov nemocnice.
- f) **Nemocničný personál** ani **pacienti** sa nesmú so psom v priestoroch nemocnice hrať a dotýkať sa ho.
- g) Pred stykom s pacientami si nevidiaci, ako aj každý, kto prišiel do styku s vodiacim psom, musí **dezinfikovať ruky.**

V Rakúsku je inštitút asistenčného psa podrobne upravený v ustanovení § 39a spolkového zákona o zdravotne postihnutých (*Bundesbehindertengesetz*) a k nemu príslušnej smernici spolkového ministerstva práce, sociálnej a spotrebiteľskej ochrany č. BMASK-44.301/0075-IV/A/7/2014, účinnnej odo dňa 01.01.2015.¹⁸ Na lokálnej úrovni možno ako príklad dobrej praxe uviesť smernicu mesta Viedeň pre zaobchádzanie s asistenčnými psami a terapeutickými psami v zdravotníckych zariadeniach, hoci táto úprava nie je úplne liberálnou – vyžaduje napríklad pri vstupe do nemocnice predkladať doklad o pravidelnom zdravotnom vyšetrení vodiaceho psa, ktorý tiež musí byť označený ako vodiaci pes v zmysle príslušných predpisov.¹⁹ Špecificky vylúčený je podľa tejto smernice prístup s vodiacim psom na nasledujúce nemocničné oddelenia:

- a) operačné sály;
- b) zákrokové priestory;
- c) priestory invazívnej starostlivosti;
- d) stanice intenzívnej starostlivosti a dohľadu;

¹⁷ Stanovisko zo dňa 05.11.1996. Dostupné na internete:

<https://www.ksl-nrw.de/public/ksl/msi/extern/Freie%20Universit%C3%A4t%20Berlin.PDF>.

¹⁸ Richtlinien Assistenzhunde des Bundesministers für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz über nähere Bestimmungen gem. § 39a Abs. 10 BBG. Dostupné na internete:

https://www.vetmeduni.ac.at/fileadmin/v/assistentzhunde/Richtlinien_Assistentzhunde.pdf.

¹⁹ Richtlinie für den Umgang mit Assistenzhunden und Therapiehunden in Gesundheits Einrichtungen. Dostupné na internete: <https://www.wien.gv.at/gesundheit/strukturen/hygiene/pdf/hygiene-nr13.pdf>.

- e) miesta výkonu dialýzy;
- f) novorodenecké oddelenia vrátane pôrodných oddelení a detských nemocničných izieb;
- g) hematónkologické a podobné oddelenia (napríklad transplantačné);
- h) miesta na výkon ochrannej karantény;
- i) miesta na izoláciu multirezistentných zdrojov ochorenia;
- j) priestory skladovania, výroby a distribúcie jedla;
- k) k tomu niektoré iné názory pridávajú špecificky aj oddelenia popálenín a všeobecne oddelenia na poskytovanie starostlivosti osobám so zníženou imunitou.²⁰

Aj inde v zahraničí, napríklad vo Veľkej Británii, je možné nájsť na webových stránkach nemocníc veľmi podrobné pravidlá, ako sa majú zamestnanci správať v prípade, ak do ich zariadenia príde zrakovo postihnutý pacient sprevádzaný vodiacim psom.

3. ANALÝZA PRÍSTUPOVÝCH PRÁV DO ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENÍ PRE OSOBY S ŤAŽKÝM ZRAKOVÝM POSTIHNUTÍM, KTORÉ SPREVÁDZA VODIACI PES.

Pod pojmom „Zdravotnícke zariadenie“ sú zahrnuté všetky zariadenia zriadené na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb s tým súvisiacich. Zdravotníckymi zariadeniami sú napríklad ambulancie pohotovostnej služby, záchranej zdravotnej služby, polikliniky, všeobecné aj špecializované nemocnice, prírodné liečebné kúpele, ale aj ambulancie vrtuľníkovej záchranej služby. **Návrhy opatrení na riešenie prístupových práv osôb so zrakovým postihnutím s vodiacim psom do zdravotníckych zariadení sú zamerané na všetky zdravotnícke zariadenia s prihliadnutím na typ poskytovaných služieb.**

V nadväznosti na zhromaždené informácie poskytnuté klientami Výcvikovej školy pre vodiace a asistenčné psy (ďalej len VŠVAP) a realizované prieskumy v súvislosti s prístupovými právami, resp. ich porušovaním²¹ môžeme hovoriť o troch najčastejšie sa vyskytujúcich problémoch, ktorými sú:

1. Architektonické bariéry, ktoré sťažujú alebo znemožňujú pohyb v rôznych zdravotníckych zariadeniach, lekárňach, alebo zariadeniach kúpeľnej starostlivosti. Jedná sa o všetky neoznačené vertikálne aj horizontálne umiestnené prekážky, ktoré predstavujú potenciálne nebezpečenstvo pre osobu so zrakovým postihnutím. Prekážky predstavujú rôzne predmety na zemi alebo umiestnené v dráhe pohybu, či neoznačené architektonické prekážky ako rôzne výčnelky a podobne.
2. Absencia dostupnosti informácií vo forme vhodnej pre osoby so zrakovým postihnutím nevidiacich a slabozrakých a to aj v prípade lekárskeho správ. Jedná sa najmä o chýbajúce označenia jednotlivých oddelení, ordinácií, v ktorých sú poskytované odborné úkony, navigačné prvky, označenia výťahov, vrátane označenia tlačítok na ovládanie výťahu a podobne.
3. Priame porušovanie prístupových práv osôb v sprievode vodiaceho psa, neumožnením vstupu do zdravotníckeho zariadenia a jeho častí určených pre verejnosť.

²⁰ Rozhovor s Dr. Arminom Clausom. Dostupné na internete: <https://www.tz.de/leben/tiere/tiere-besucher-krankenhaus-4903880.html>.

²¹ https://vodiapipes.sk/pravnerady/wp-content/uploads/2021/01/PO587_Studia_zdravotnicke_zariadenia.pdf

Pre lepšiu predstavu vnímania problému osobami so zrakovým postihnutím, citujeme ich vyjadrenia:

- ❖ *museli sme psa nechať čakať pred ambulanciou*
- ❖ *nebol mi ponúknutý sprievod do ambulancie*
- ❖ *v zariadení boli nesprávne označenia tlačidiel vo výťahu*
- ❖ *boli tam malé piktoqramy, ktoré som nevidela*
- ❖ *umožnili mi vstup s vodiacim psom ale personál ma neustále upozorňoval, že tam nepatrí*
- ❖ *prostredie bolo absolútne neprispôsobené pre užívanie nevidiacimi osobami*
- ❖ *vykázali ma s vodiacim psom z budovy nemocnice*

Osoby so zrakovým postihnutím udávali, že pri konfrontáciach pociťovali veľkú mieru stresu a často práve ním spôsobenú zníženú schopnosť komunikácie a vôle argumentovať.

V právnych normách, ktoré sa zaoberajú touto problematikou sa nenachádzajú žiadne konkrétne pravidlá, ktoré by upravovali vstup vodiaceho psa do zdravotníckych zariadení a z tohto dôvodu je **aplikovateľná všeobecná právna úprava vstupu osôb sprevádzaných s vodiacimi psami na verejne prístupné miesta podľa kapitoly 2 bodu 2.2.** Príslušné ustanovenia definované v uvedenej časti publikácie garantujú osobe so zrakovým postihnutím, vstup s vodiacim psom **do tých častí zdravotníckych zariadení, ktoré sú verejne prístupné.**

4. NÁVRH OPATRENÍ

K zisteniam uvedeným v kapitole 3. navrhujeme nasledovné opatrenia:

1. V oblasti architektonických bariér navrhujeme definovať v interných predpisoch zdravotníckych zariadení povinnosť zdržať sa takého umiestnenia predmetov vo verejne prístupnom priestore, ktoré by pri pohybe ohrozovali osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

Zároveň navhujeme definovať odstraňovanie architektonických bariér v navrhovanej vyhláške v bode 1 a v bode 2 v prílohe č. 1 tejto publikácie.

2. V oblasti dostupnosti informácií navrhujeme zaviesť interaktívne informačné tabule s hlasovým výstupom, ktoré by umožnili osobám so zrakovým postihnutím orientáciu v zdravotníckom zariadení a identifikáciu jednotlivých pracovísk, označovanie tlačidiel vo výťahu reliéfnymi znakmi a číslicami tak, aby bola možná identifikácia jednotlivých tlačidiel s popisom poschodí a rovnako aj tlačítka na privolanie pomoci, prípadne iné, integrované tlačítka, zvukové hlásenia poschodí vo výťahu. Ďalej navrhujeme zaviesť štandard pre sprístupnenie informácií v elektronickej forme, osobám s ťažkým zrakovým postihnutím a to **doplnením v ustanovení §25 ods. 1 Z.z o zdravotnej starostlivosti o povinnosti sprístupňovania informácií osobám s ťažkým zrakovým postihnutím v elektronickej forme.**²²

3. V oblasti porušovania prístupových práv osôb v sprievode vodiaceho psa, do zdravotníckeho zariadenia a jeho častí určených pre verejnosť navrhujeme ministerstvu zdravotníctva schválenie vyhlášky, ktorá tvorí prílohu č. 1 tejto publikácie, a ktorej tvorcom je Slovenská asociácia európskych štúdií (ďalej len SAEŠ), partner projektu **Tvorba a optimalizácia lepšej verejnej politiky v záujme odstraňovania bariér spoločenského začlenenia zrakovo postihnutých.** Zároveň navrhujeme aby

²² 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti

jednotlivé zdravotnícké zariadenia, nemocnice, zariadenia kúpeľnej starostlivosti prijali vlastný interný predpis upravujúci túto problematiku a to napríklad na základe vzorového dokumentu pripojeného ako príloha č.1.

4.1. ODÔVODNENIE NÁVRHU OPATRENÍ

Na Slovensku absentuje zákon, ktorý by explicitne definoval vstup nevidiacich s vodiacim psom do zdravotníckych zariadení, lekární, nemocníc, či kúpeľných zariadení, dá sa tu však aplikovať všeobecná právna úprava. Napriek existencii predpisu, ktorý uvádza, že vstup so psom so špeciálnym výcvikom nie je obmedzovaný tak, ako je to v prípade definície „pes ako domáce zviera“, a pes so špeciálnym výcvikom má so svojim psovodom umožnený vstup na všetky verejne dostupné miesta, aplikovaná prax ukazuje neakceptovanie tohto predpisu.

VŠVAP realizovala, spolu so SAEŠ, v rámci projektu **Tvorba a optimalizácia lepšej verejnej politiky v záujme odstraňovania bariér spoločenského začlenenia zrakovo postihnutých** prieskum, zameraný na analýzu dodržiavania práv osôb so zrakovým postihnutím v sprievode vodiaceho psa, v zdravotníckych zariadeniach. Zistenia poukazujú na nedostatky v oblasti architektonických bariér a osoby so zrakovým postihnutím sú často vystavé riziku úrazu v prípade nevhodne umiestnených predmetov v priestore, v dráhe pohybu. Podľa prieskumu, nie je zabezpečená ani základná možnosť orientácie osôb so zrakovým postihnutím v zdravotníckych zariadeniach a absentujú akékoľvek vodiace línie alebo navigačné prvky.

V oblasti poskytovania informácií, tvorilo najvýraznejší problém poskytovanie informácií o zdravotnom stave pacienta so zrakovým postihnutím, konkrétne poskytnutie písomného vyhotovenia lekárskej správy, z ktorej ale pacient nemá možnosť získať informácie.

Osobám v sprievode vodiaceho psa je v mnohých prípadoch vstup do zdravotníckeho zariadenia odmietnutý, sú zo zdravotného zariadenia vykázané s odôvodnením zákazu vstupu psov do zariadenia, prípadne je požadované nasadenie náhubku pre psa so špeciálnym výcvikom. Opäť je potrebné zdôrazniť, že pes so špeciálnym výcvikom **nie je v tomto kontexte pes ako domáce zviera, ale kompenzačná pomôcka a ako taký má prístup na všetky verejné miesta v zmysle platnej legislatívy.** Taktiež sa na psa so špeciálnym výcvikom nevzťahuje povinnosť mať nasadený náhubok.²³ V mnohých prípadoch bol osobám s vodiacími psami vstup do zariadenia povolený ale majitelia vodiacich psov boli vyzvaní aby svoju kompenzačnú pomôcku ponechali „odloženú“ pred ordináciou, prípadne v inom priestore. Takéto jednanie predstavuje diskrimináciu osôb so zdravotným postihnutím z dôvodu používania špecifickej kompenzačnej pomôcky - vodiaceho psa.

Dôvodom výnimky je fakt, že jednou z úloh týchto psov je podávanie spadnutých predmetov, ktoré ich majiteľ nevidí alebo nedokáže zdvihnúť.

Mimoriadne nepriaznivá situácia v súvislosti s prístupovými právami pre osobu s vodiacim psom, je v oblasti poskytovania kúpeľnej starostlivosti, kde je veľmi často odmietnuté ubytovanie osobe s vodiacim psom a argumenty pre takéto jednanie nie sú v súlade s platnou legislatívou. Najčastejšími argumentmi je hygienické hľadisko, čo ale odporuje legislatíve aj vyjadreniu hlavného hygienika. Stanovisko hlavného hygienika tvorí prílohu č. 2 a Odborné stanovisko Slovenského národného strediska pre ľudské práva prílohu č. 3.

²³ Ustanovenie § 4a ods 2 Zákona, ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov

Realizovaný prieskum taktiež poukázal na nedostatočnú informovanosť zdravotníckeho personálu o legislatíve SR v tejto oblasti a len necelá tretina pracovníkov v zdravotníctve má vedomosť o tom, že vodiaci pes má, ako súčasť zákonom definovanej skupiny „pes so špeciálnym výcvikom“, právo vstupovať na všetky verejné miesta bez obmedzení a táto skutočnosť sa v plnej miere týka aj zdravotníckych zariadení.

4.2. IMPLEMENTÁCIA OPATRENÍ

Z dôvodu potreby zjednotenia pravidiel vo všetkých zdravotníckych zariadeniach, bez ohľadu na zriaďovateľa, je potrebné dospieť na úrovni Ministerstva zdravotníctva SR k dohode o efektívnych opatreniach pri odstraňovaní bariér spoločenského začlenenia osôb so zrakovým postihnutím, ktoré ako kompenzačnú pomôcku používajú vodiaceho psa a to priamou implementáciou pravidiel pre zdravotnícke zariadenia v súvislosti s prístupovými právami osôb so zrakovým postihnutím, ktoré sprevádza vodiaci pes, definovanými vo vyhláske „**PRAVIDLÁ PRE ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIA**“.

Zároveň navrhujeme Ministerstvu zdravotníctva SR vytvoriť pracovnú skupinu, so zapojením odboru legislatívy ako aj so sekciou zdravotníckeho vzdelávania, s cieľom vypracovať strategický plán kontroly dodržiavania platnej legislatívy a zlepšenia informovanosti so zreteľom na vzdelávanie v predmetnej téme, na zdravotníckych školách na všetkých stupňoch.

Odporúčame, aby jednotlivé zdravotnícke zariadenia, nemocnice, zariadenia kúpeľnej starostlivosti, prijali **vlastný interný predpis upravujúci túto problematiku, a to napríklad na základe vzorového dokumentu pripojeného ako príloha č. 1 k tejto publikácii**. Uvedené vnútorné predpisy by pritom mali brať do úvahy pomerne malé zdravotné riziko prítomnosti vodiacich psov doprevádzajúcich zrakovo postihnuté osoby, hoci je samozrejmé, že existujú aj také inak verejne prístupné pracoviská a oddelenia v rámci zdravotníckeho zariadenia, kam **vstup zrakovo postihnutých osôb s vodiacim psom možno proporcionálne preventívne obmedziť**, a ktoré nie sú verejne prístupné.

5. ZÁVER

Témy ako implementácia, integrácia a inklúzia sú všeobecne známe pojmy v každej vyspelej demokracii. Čím je krajina vyspelejšia, tým vyšší stupeň inklúzie pre osoby so zdravotným postihnutím, vykazuje. V Slovenskej republike nastali pozitívne zmeny v oblasti integrácie osôb so zdravotným postihnutím aj v oblasti implementácie legislatívy, v súvislosti s uvedenou oblasťou. Obe spomenuté oblasti nemajú ale štátom vytvorenú efektívnu schému informovanosti o prístupových právach osôb so zdravotným postihnutím v sprievode vodiaceho psa alebo iného psa so špeciálnym výcvikom a o ich výnimočnom postavení. Taktiež nie je štátom vytvorený kontrolný mechanizmus, a tak je dodržiavanie legislatívnych pravidiel v praxi nedostatočné. V súvislosti s prijatím dokumentu „Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím“ je nevyhnutné venovať sa tejto téme najmä s ohľadom na dobrovoľný záväzok každého členského štátu, že dokument je predstaviteľom štátu podpísaný s cieľom umožniť osobám so zdravotným postihnutím, aby mohli žiť nezávislým spôsobom života a plne sa podieľať na všetkých aspektoch života. V dokumente každá členská krajina prijíma dobrovoľný záväzok, že prijme príslušné opatrenia, ktoré zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými okrem iného, prístup k fyzickému prostrediu, k informáciám a komunikácii a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti. Uvedené opatrenia sa budú

vzťahovať na identifikáciu a odstraňovanie prekážok a bariér brániacich prístupnosti aj v prostredí zdravotníckych zariadení. Na dosiahnutie cieľov, vyplývajúcich z Dohovoru OSN sa SR ako člen, zaviazala prijať opatrenia na vypracovanie, ktoré budú zahŕňať identifikáciu a odstraňovanie prekážok a bariér brániacich prístupnosti, budú sa vzťahovať okrem iného na:²⁴

- budovy, cesty, dopravné a iné vnútorné a vonkajšie zariadenia vrátane škôl, obytných budov, zdravotníckych zariadení a pracovísk;
- Informačné, komunikačné a iné služby vrátane elektronických a pohotovostných služieb.

SK ako zmluvná strana sa ďalej zaviazala:

- na vypracovanie, vyhlásenie a kontrolu dodržiavania minimálnych noriem a pravidiel na zabezpečenie prístupnosti zariadení a služieb dostupných alebo poskytovaných verejnosti;
- na zabezpečenie toho, aby súkromné subjekty, ktoré poskytujú zariadenia a služby dostupné alebo poskytované verejnosti, zohľadňovali všetky aspekty prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím;
- na zabezpečenie zainteresovaným subjektom vzdelávania o otázkach prístupnosti, s ktorými sa stretávajú osoby so zdravotným postihnutím;
- na vybavenie budov a iných verejne prístupných priestorov označením v Braillovom písme a v ľahko čitateľnej a zrozumiteľnej forme;
- na poskytovanie rôznych foriem živej asistencie a sprostredkovania vrátane sprievodcov, predčítateľov a profesionálnych tlmočníkov posunkového jazyka s cieľom uľahčiť prístup do budov a do iných verejne prístupných zariadení;
- na podporovanie ďalších primeraných foriem asistencie a podpory pre osoby so zdravotným postihnutím s cieľom zabezpečiť ich prístup k informáciám;
- na podporovanie prístupu osôb so zdravotným postihnutím k novým informačným a komunikačným technológiám a systémom vrátane internetu;

Z uvedeného vyplýva morálna povinnosť každého členského štátu, plniť svoje záväzky a realizovať inklúziu osôb so zdravotným postihnutím vytváraním potrebnej legislatívy, jej implementáciou ale aj vytvorením účinného sankčného mechanizmu pre zabezpečenie jej dodržiavania.

²⁴ Ustanovenie článku 9, bod 1, písmeno a) a b), bod 2 písmeno a) až g) 317/2010 Z.z

PRÍLOHA Č. 1 Návrh vyhlášky

PRAVIDLÁ PRE ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIA

Paragrafové znenie návrhu vyhlášky:

Vyhláška č./2020 Z. z., ktorou sa upravujú niektoré podmienky vstupu psov so špeciálnym výcvikom do zdravotníckych zariadení

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 11 ods. 15 zákona č. 576/2002 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov ustanovuje:

§ 1 **Predmet úpravy**

Predmetom tejto vyhlášky je ustanoviť podrobnosti úpravy umožnenia vstupu do zdravotníckych zariadení pacientom a iným osobám s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré sú sprevádzané psom so špeciálnym výcvikom, bez ktorého sa nemôžu vôbec alebo dostatočne pohybovať v priestore zdravotníckeho zariadenia.

§ 2 **Vymedzenie pojmov**

Na účely tejto vyhlášky sa rozumie

- a) psom so špeciálnym výcvikom vodiaci pes alebo asistenčný pes podľa osobitného predpisu,²⁵
- b) pacientom fyzická osoba, ktorej je poskytovaná zdravotná starostlivosť podľa osobitného predpisu,²⁶
- c) ťažkým zdravotným postihnutím zdravotné postihnutie s mierou funkčnej poruchy najmenej 50 % podľa osobitného predpisu,²⁷
- d) zdravotníckym zariadením prevádzkový útvar zriadený na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti podľa osobitného predpisu.²⁸

§ 3 **Ambulantné vyšetrenie a prístup pacienta alebo inej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím sprevádzanej psom so špeciálnym výcvikom do priestorov zdravotníckeho zariadenia**

²⁵ Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

²⁶ Zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

²⁷ Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

²⁸ § 7 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

- 1) Osobe s ťažkým zdravotným postihnutím sprevádzanej psom so špeciálnym výcvikom sa umožňuje **voľný a bezpečný prístup** do verejných priestorov zdravotníckeho zariadenia. Tými sú najmä vstupné haly, chodby, jedálne a čakárne; nie sú nimi najmä lôžkové oddelenia či kuchyňa.
- 2) Do ambulancií má osoba s ťažkým zdravotným postihnutím sprevádzaná psom so špeciálnym výcvikom **voľný a bezpečný prístup** vždy v prípade, pokiaľ neexistuje neprekonateľná prekážka, ktorá takémuto vstupu bráni, najmä charakter prístrojov v ambulancii a podobne.
- 3) Pred vstupom do neverejných priestorov si osoba s ťažkým zdravotným postihnutím sprevádzaná psom so špeciálnym výcvikom najprv vyžiada súhlas zdravotníckeho personálu zdravotníckeho zariadenia. Súhlas nebude odmietnutý z iných dôvodov ako tých, ktoré sú uvedené v tomto predpise.
- 4) Vylúčený je prístup s vodiacim psom na nasledujúce oddelenia zdravotníckych zariadení:
 - a) Operačné sály
 - b) Základné priestory
 - c) Priestory invazívnej starostlivosti
 - d) Stanice intenzívnej starostlivosti a dohľadu
 - e) Miesta výkonu dialýzy
 - f) Novorodenecké oddelenia vrátane pôrodných oddelení a detských nemocničných izieb
 - g) Hematoonkologické a transplantačné oddelenia
 - h) Miesta na výkon ochrannej karantény
 - i) Oddelenia popálenín
 - j) Oddelenia na poskytovanie starostlivosti osobám so zníženou imunitou
 - k) Miesta na izoláciu multirezistentných zdrojov ochorenia
 - l) Priestory skladovania, výroby a distribúcie jedla.
- 5) V prípade, ak nie je psovi so špeciálnym výcvikom umožnený vstup, zdravotnícke zariadenie zabezpečí súčinnosť svojho zamestnanca, ktorý poskytne pacientovi alebo inej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím sprievod až dovtedy, kým bude osoba privedená späť k svojmu psovi.
- 6) V čase, kedy je osoba s ťažkým zdravotným postihnutím od vodiaceho psa na nevyhnutný čas oddelená, sa oň stará poverený zamestnanec zdravotníckeho zariadenia, preferenčne zamestnanec z interného zoznamu dobrovoľníkov prihlásených na starostlivosť o vodiacich psov v takýchto prípadoch. Zamestnancov podľa tohto odseku môžu nahradiť blízke osoby sprevádzajúce pacienta alebo návštevníka s ťažkým zdravotným postihnutím. Zdravotnícke zariadenie postupuje rovnako v prípade, ak sa zistí, že v priestoroch, v ktorých by inak pacient alebo iná osoba mali právo byť sprevádzaní psom so špeciálnym výcvikom, sa nachádza osoba s alergiou na psy.

§ 4

Urgentný príjem pacienta sprevádzaného psom so špeciálnym výcvikom

Ak do zdravotníckeho zariadenia príde, alebo je privezená osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, sprevádzaná psom so špeciálnym výcvikom, ktorá je v bezvedomí alebo z iných dôvodov nie je spôsobilá komunikovať s okolím, je zdravotnícky personál oprávnený ju od psa oddeliť, avšak výlučne za podmienky, že zdravotnícke zariadenie zabezpečí zamestnanca, ktorý poskytne tomuto pacientovi sprievod až do momentu, kedy bude pacient privedený späť k svojmu psovi. Zdravotnícke zariadenie je rovnako povinné zabezpečiť zamestnanca, ktorý bude počas neprítomnosti takéhoto pacienta dohliadať na jeho psa. Zamestnancov podľa tohto odseku môžu nahradiť blízke osoby sprevádzajúce tohto pacienta.

§ 5

Hospitalizácia pacienta sprevádzaného vodiacim psom

Pacient s ťažkým zdravotným postihnutím môže byť hospitalizovaný so psom so špeciálnym výcvikom len za výnimočných okolností a po predchádzajúcom udelení písomného súhlasu primárom oddelenia.

§ 6

Povinnosti zamestnanca strážiaceho psa počas jeho odlúčenia od osoby s ťažkým zdravotným postihnutím

- 1) Psa v prípade nevyhnutnosti jeho odlúčenia od osoby s ťažkým zdravotným postihnutím stráži zamestnanec zdravotníckeho zariadenia. Na tento účel zariadenie vytvorí interný zoznam, do ktorého sa môžu hlásiť zamestnanci ochotní asistovať v takýchto situáciách.
- 2) Pred prevzatím psa si zamestnanec dôkladne umyje a vydezinfikuje ruky. Zamestnanec strážiaci psa sa k psovi chová citlivo a má na pamäti špeciálnu úlohu, ktorú zviera vykonáva. Zamestnanec ochraňuje psa pred ruchom a dbá na to, aby neprišiel do styku s inými pacientmi.
- 3) Zamestnanec môže psa vziať mimo budovy zariadenia na účel krátkej prechádzky a defekácie.
- 4) Pokiaľ nehrozí, že pes je hladný, osobitne pri jeho dlhšej prítomnosti v zdravotníckom zariadení, zamestnanec psa nekrmí. Pes má v každom prípade k dispozícii misku s čistou vodou.
- 5) Po odovzdaní psa si zamestnanec dôkladne umyje a vydezinfikuje ruky.

§ 7

Povinnosti osoby sprevádzanej psom so špeciálnym výcvikom

- 1) Osobe s ťažkým zdravotným postihnutím sprevádzanej psom so špeciálnym výcvikom patria vyššie uvedené práva len v prípade, ak je pes v stave zodpovedajúcom jeho vstupu do priestorov zdravotníckeho zariadenia. Pokiaľ je pes špinavý či v stave evidentne vyžadujúcom veterinárne

ošetrenie, nebude pes do zariadenia vpustený z dôvodu ochrany ostatných pacientov a z dôvodu povinnosti udržiavať hygienu v priestoroch zdravotníckeho zariadenia.

- 2) Pes musí mať riadne a viditeľne zavesenú známku obsahujúcu označenie, že ide o psa so špeciálnym výcvikom s uvedením druhu výcviku v slovenskom jazyku a v anglickom jazyku „guide dog“, identifikačné číslo zhodné s číslom uvedeným v preukaze psa a spĺňať všetky ostatné podmienky v legislatívnych predpisoch súvisiace so psom so špeciálnym výcvikom.
- 3) Pre prípad hospitalizácie poskytne pacient kontaktné údaje osoby, ktorá si psa prevezme a počas hospitalizácie pacienta sa oň postará.

§ 8

Spoločné ustanovenia

Tieto pravidlá platia iba pokiaľ v zdravotníckom zariadení nenastane mimoriadna situácia, nebude vyhlásený núdzový stav, alebo nevzniknú iné situácie potenciálne ohrozujúce verejnosť a verejné zdravie. V takom prípade môže na potrebný čas zdravotnícke zariadenie ustanoviť prísnejšie pravidlá, obmedzujúce alebo úplne zakazujúce vstup psov so špeciálnym výcvikom do zdravotníckeho zariadenia.

§ 9

Táto vyhláška nadobúda účinnosť

PRÍLOHA Č. 2 Stanovisko k vstupu osôb so zrakovým postihnutím so psom do rôznych zariadení

**ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Trnavská cesta 52
P. O. BOX 45
826 45 Bratislava

Výcviková škola pre vodiace
a asistenčné psy
Sekulská 1
841 04 Bratislava

Vaša značka/zo dňa
11.7.2019

Naša značka
122307/5834 / 2019

Vybavuje
RNDr. Mikláňková

Bratislava
24.07.2019

Vec

Stanovisko k vstupu osôb so zrakovým postihnutím so psom do rôznych zariadení

Podaním doručeným na Úrad verejného zdravotníctva SR dňa 11.7.2019 ste požiadali o stanovisko k problematike vstupu osôb so zrakovým postihnutím so psom so špeciálnym výcvikom do rôznych typov zariadení a verejných priestorov, ktoré bude použité pri pracovných jednaniach k uvedenej téme.

K podaniu uvádzame, že:

1. Psy so špeciálnym výcvikom sú vyškolené na pomoc ľuďom s rôznymi druhmi postihnutia. Podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia pes so špeciálnym výcvikom je vodiaci pes, asistenčný pes a signálny pes. Špeciálny výcvik psa preukazuje fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím preukazom psa so špeciálnym výcvikom, známku, ktorú pes nosí na viditeľnom mieste a potvrdením o odbornej spôsobilosti osoby. Vodiaci, asistenčný a signálny pes sú v hore uvedenom zákone definované ako kompenzačná pomôcka.
2. Z vyššie uvedeného vyplýva, že tieto psy umožňujú osobám so zdravotným postihnutím dosiahnuť vyššiu úroveň nezávislosti a bezpečnosti. To si však vyžaduje, aby asistenčné psy mali povolenie na sprevádzanie ľudí v ich každodennom živote, teda napríklad aj do vyššie uvedených zariadení. Takto vycvičené psy spĺňajú určité normy hygieny a správania sa. Zdravotná vhodnosť je zabezpečená pravidelným veterinárnym vyšetrením, aby boli splnené požadované zdravotné normy. Vhodnosť správania sa prejavuje uvoľneným správaním psa, tzn. pes nevykazuje intenzívnu odozvu na vzrušenie a rovnako vysokou úrovňou poslušnosti.
3. V kompetencii orgánov verejného zdravotníctva je kontrolovať dodržiavanie požiadaviek daných pre zdravotnícke zariadenia, ubytovacie, sociálne a stravovacie zariadenia a obchodné prevádzky v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacích predpisov, pričom legislatívne predpisy na úseku verejného

IČO: 00607 223
DIČ: 2020878090

Tel.: 00421 2 49 28 43 78
Fax: 00421 2 44 37 26 41

e-mail: olga.miklankova@uvzs.sk
internet: www.uvzs.sk

zdravotníctva upravujú požiadavky len na vstup psom do zariadení spoločného stravovania.

Na záver uvádzame, že aby ľudia so zdravotným postihnutím so psom so špeciálnym výcvikom neboli diskriminovaní a konfrontovaní s ťažkosťami slobody pohybu, bol nastavený legislatívny rámec:

- V § 26 ods. 4 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z. sa uvádza, že fyzická osoba-podnikateľ a právnická osoba, ktoré prevádzkujú zariadenia spoločného stravovania sú povinné zamedziť vedeniu a vpúšťaniu zvierat do priestorov zariadenia spoločného stravovania okrem priestorov určených na konzumáciu stravy, do ktorých môžu vstupovať osoby so zdravotným postihnutím v sprievode psa so špeciálnym výcvikom.
- Pre ostatné zariadenia platí, že podľa článku 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. Podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.
- Nakoľko v ustanoveniach zákona č. 355/2007 Z. z. a jeho vykonávacích predpisoch na úseku verejného zdravotníctva nie je žiadne obmedzenie pre osobu so zdravotným postihnutím s vodiacim psom, platí ústavné právo stanovené v článku 2 ods. 3 ústavy.
- Súčasne uvádzame, že ÚVZ SR nevydal žiadne obmedzenie vstupu pre zrakovo postihnuté osoby v sprievode vodiaceho psa do zariadení.

S pozdravom

Mgr. RNDr. MUDr. Ján Mikas, PhD.
hlavný hygienik Slovenskej republiky

Mgr. MUDr. Jana Hamade, PhD., MPH, MHA
vedúca sekcie ochrany a podpory zdravia
a špecializovaných činností

PRÍLOHA Č. 3 Odborné stanovisko k prístupovým právam zrakovo postihnutých osôb so psom so špeciálnym výcvikom do kúpeľných zariadení

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ STREDISKO
PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Regionálna kancelária Žilina
Na priekope 174/13
010 01 Žilina I
Tel. č.: 041/230 41 21
e-mail: info@snslp.sk, www.snslp.sk

Odborné stanovisko

vydané podľa § 1 ods. 2 písm. f) zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva
v znení neskorších predpisov

Vážená pani Virágová,

* Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva, národnému antidiskriminačnému orgánu (ďalej ako „Stredisko“), bola doručená Vaša žiadosť o vydanie odborného stanoviska k prístupovým právam zrakovo postihnutých osôb s kompenzačnou pomôckou – psom so špeciálnym výcvikom do kúpeľných zariadení.

V zmysle ustanovenia § 1 ods. 2 písm. f) zákona o zriadení Strediska,¹ Stredisko vydáva odborné stanoviská vo veciach dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona.² Stredisko vydáva v predmetnej veci nasledovné odborné stanovisko.

Predmet odborného stanoviska

1. Má osoba so zrakovým postihnutím, ktorá využíva ako kompenzačnú pomôcku psa so špeciálnym výcvikom právo vstupu do kúpeľných zariadení? Je prevádzkovateľ povinný umožniť mu vstup do zariadenia kúpeľňov?
2. Je možné odmietnuť do kúpeľného zariadenia vstup osobe so zrakovým postihnutím, ktorá využíva ako kompenzačnú pomôcku psa so špeciálnym výcvikom z dôvodu poskytovania asistenčnej služby v kúpeľnom zariadení?
3. Je v uvedených prípadoch (bod 1 a 2) rozdiel, že ide o samoplatcu a v prípade indikácie kúpeľnej liečby zo zdravotných dôvodov, kedy liečbu hradí zdravotná poisťovňa?

¹ Úplný názov zákona: zákon č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov.

² Úplný názov zákona: zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“) v znení neskorších predpisov.

Právny rámec

Právnomu posúdeniu predmetných otázok predchádza identifikácia konkrétnych právnych predpisov, resp. právnych noriem, aplikovateľných na skutkovú podstatu právnej veci. V posudzovanej právnej veci možno hovoriť o troch množinách právnych noriem. V prvom rade o tzv. imperatívnych alebo zakazujúcich antidiskriminačných normách. Ďalej o právnych normách upravujúcich problematiku zrakovo zdravotne postihnutých osôb a kompenzačných pomôcok a napokon aj zákonnú reguláciu kúpeľných zariadení a jej reflexiu vo vzťahu k antidiskriminačnému normatívu. Vzhľadom k potrebe posúdenia právnej veci v kontexte diskriminácie, je potrebné zamerať osobitnú pozornosť na prvú z vymenovaných množín.

Antidiskriminačná legislatíva určuje definíčné znaky porušenia zákazu diskriminácie. Tieto znaky predstavuje identifikácia chráneného dôvodu, t.j. motívu povinného subjektu, oblasti, na ktoré sa vzťahuje zákaz diskriminácie a napokon identifikácia konkrétnej formy diskriminácie. Predmetné definíčné znaky vymedzuje ústredný antidiskriminačný právny predpis, ktorým je antidiskriminačný zákon. V posudzovanej právnej veci možno uvažovať nad chráneným dôvodom zdravotného postihnutia, oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti, resp. poskytovania tovarov a služieb a forme priamej diskriminácie.

V nadväznosti na právnu silu jednotlivých prameňov antidiskriminačného práva je antidiskriminačnému zákonu nadradeným Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej ako „Dohovor“). Treba však zároveň doplniť, že antidiskriminačný zákon vhodne dopĺňa ústavnoprávny a medzinárodnoprávny normatív zákazu diskriminácie a nemožno na ne nazerať izolovane. Text Dohovoru a jeho jednotlivé ustanovenia je nutné vnímať cez všeobecný princíp nediskriminácie, vymedzený jeho 3. a 5. článkom. Inými slovami Slovenská republika sa zaviazala k prijatiu konkrétnych krokov, ktorých cieľom je presadenie rovnosti a odstraňovanie diskriminácie zdravotne postihnutých osôb. Osobitne možno zdôrazniť najmä záväzok Slovenskej republiky k prijatiu príslušných opatrení zabezpečujúcich zdravotne postihnutým osobám prístup k zdravotnej starostlivosti vrátane liečebnej rehabilitácie.³

Pre lepšiu predstavivosť je potrebné ozrejmiť skutočnosť, že Dohovorom je viazaná Slovenská republika, t. j. nie konkrétny poskytovateľ kúpeľnej liečby. Tomu určuje zákaz diskriminácie samotný antidiskriminačný zákon. Komplexnosť informácie dopĺňa ústavnoprávny zákaz diskriminácie, ktorý má akcesorickú povahu a vzťahuje sa tak na základné ľudské práva a slobody priznané Ústavou Slovenskej republiky. Konkrétne ide o jej 12. článok. V časti právneho posúdenia veci sa tak Stredisko zameriava na jej vyhodnotenie v intenciách ustanovení antidiskriminačného zákona.

Relevantnému právnomu posúdeniu veci nepochybne napomôže aj určitosť obsahového vymedzenia kúpeľnej liečby a jej účelu. Zároveň je potrebné právnu vec vnímať v intenciách významu kompenzačnej pomôcky – vodiaceho psa, pre zrakovo zdravotne postihnutú osobu.

³ Článok 25 Dohovoru: <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/uvod/legislativa/socialna-pomoc-podpora/dohovor-osn-pravach-osob-so-zdravotnym-postihnutim-opcny-protokol-sk-aj.pdf>

Právne posúdenie veci

Pre posúdenie súladu posudzovanej právnej veci s antidiskriminačným zákonom je nevyhnutným vyhodnotenie definičných znakov diskriminácie. Zdravotné postihnutie predstavuje jeden z antidiskriminačným zákonom chránených dôvodov. Inými slovami diskriminácia z dôvodu zdravotného postihnutia je zakázaná. Osobitosť posudzovanej právnej veci znásobuje skutočnosť, že predmetom posúdenia nie je právne postavenie akejkoľvek zdravotne postihnutej osoby, ale špecificky osoby so zrakovým zdravotným postihnutím s kompenzačnou pomôckou – vodiacim psom (ďalej ako „nevidiaci so psom“). Primárny motív prípadného odmietnutia kúpeľnej liečby pre nevidiaceho so psom by teda spočíval najmä v skutočnosti, že nevidiaci využíva kompenzačnú pomôcku vodiaceho psa, čím sa dostáva do iného, t. j. menej výhodného postavenia, v porovnaní s inými záujemcami o kúpeľnú liečbu. Sekundárne možno hovoriť aj o diskriminácii z dôvodu zdravotného postihnutia, keďže dotknutá osoba je nositeľom tejto chránenej charakteristiky. V danom prípade by tak išlo o tzv. viacnásobnú diskrimináciu. O viacnásobnú diskrimináciu ide v prípade, ak je dotknutá osoba diskriminovaná na základe minimálne dvoch chránených dôvodov.

Motív iného postavenia chráni antidiskriminačný zákon, pričom podradiť pod neho možno rozlišovacie kritériá tak objektívnej, ako aj subjektívnej povahy, ktoré sú buď priamo povahou spojené s explicitne vymedzenými chránenými dôvodmi alebo predstavujú taký dôvod, na základe ktorého nemožno dospieť k racionálnemu záveru o zákonnosti menej priaznivého zaobchádzania.⁴ V posudzovanej právnej veci by tak v prípade odopretia vstupu nevidiaceho so psom do kúpeľného zariadenia išlo o naplnenie základného definičného znaku porušenia zákazu diskriminácie – identifikáciu chráneného dôvodu. V tomto prípade dôvodu iného postavenia.

Druhý definičný znak diskriminácie predstavuje identifikácia oblasti právnych a spoločenských vzťahov, na ktoré sa vzťahuje antidiskriminačný normatív. Antidiskriminačný zákon rozlišuje päť takýchto oblastí, pričom pre posudzovanú právnu vec majú relevanciu dve z nich. Konkrétne ide o oblasť poskytovania zdravotnej starostlivosti a oblasť poskytovania služieb.

Na účely zákona č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia je kúpeľnou liečbou zdravotná starostlivosť poskytovaná v prírodných liečebných kúpeľoch a v kúpeľných liečebniach. Zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti⁵ zaradzuje medzi zdravotnícke zariadenia o. i. aj kúpeľné liečebne. Podľa ustanovenia § 59 písm. 1) tohto zákona sa za poskytovanie zdravotnej starostlivosti považuje aj jej poskytovanie v prírodných liečebných kúpeľoch. Podľa ustanovenia § 2 ods. 13 zákona č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách⁶ kúpeľná starostlivosť je zdravotná starostlivosť poskytovaná v prírodných liečebných kúpeľoch a kúpeľných liečebniach.

⁴ Blížšie pozri SABJÁN, N., CENKNER, M.: *Výklad pojmu iné postavenie z pohľadu zákazu diskriminácie v judikatúre súdov*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2018.

⁵ Úplný názov zákona: zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych predpisov.

⁶ Úplný názov zákona: zákon č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych predpisov.

Menej priaznivé zaobchádzanie kúpeľnej liečebne z dôvodu iného postavenia nevidiaceho so psom je teda chránené antidiskriminačným zákonom, ktorý explicitne vymedzuje zákaz diskriminácie v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti. Kúpeľná starostlivosť je zdravotnou starostlivosťou. Zároveň je potrebné uviesť si skutočnosť, že prevádzkovatelia kúpeľných liečebných zariadení zdravotnej starostlivosti poskytujú aj iné, ako liečebné služby, a to v rámci výkonu svojej podnikateľskej činnosti. Nepochybne tak možno hovoriť aj o výnimočnej kumulácii dvoch oblastí antidiskriminačným normatívom chránených spoločenských a právnych vzťahov.

Poslednou podmienkou konštatovania porušenia zákazu diskriminácie v konkrétnom prípade je identifikácia jej formy. V prípadoch, kedy možno jasne konkretizovať dotknutú osobu, resp. jej okruh, za súčasnej identifikácie dostatočne určitej praxe znevýhodňujúcej konkrétny subjekt právnych vzťahov, možno hovoriť o priamej diskriminácii. Inými slovami priamou diskrimináciou je konanie alebo opomenutie, pri ktorom sa s nevidiacim so psom zaobchádza zo strany liečebných kúpeľov menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou zdravotne postihnutou osobou v porovnateľnej situácii. Komparátorom by v takomto prípade nepochybne mohla byť zdravotne postihnutá osoba na invalidnom vozíku.

V načrtnutom kontexte právneho posúdenia veci nemožno opomenúť ani osobitný význam vodiaceho psa ako kompenzačnej pomôcky zrakovo zdravotne postihnutých osôb. Podľa ustanovenia § 25 kompenzačného zákona⁷ vodiaci pes zabezpečuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má zrkové postihnutie alebo iné ťažké zdravotné postihnutie, pomoc pri každodenných činnostiach, najmä pri samostatnom pohybe, podávaní predmetov a bezpečnom zvládnutí prekážok v priestore. Asistenčná služba nepredstavuje plnohodnotnú náhradu kompenzačnej pomôcky – vodiaceho psa, a to z viacerých dôvodov. Vodiaci pes má pre osobu so zrkovým zdravotným postihnutím osobitný význam, ktorého nespochybniteľným elementom je citové naviazanie na „pomocníka“ a zosúladenie činností pri integrácii osôb so zrkovým zdravotným postihnutím do bežného života, poskytovanie kúpeľnej liečby nevynímajúc. Asistenčná služba v takomto prípade predstavuje primerané opatrenie k plnohodnotnému využívaniu ponúkaných liečebných procedúr a je akýmsi doplnkom ku kompenzačnej pomôcke – vodiacemu psovi. Príkladom je situácia, kedy z objektívnych príčin nemôže zrakovo postihnutá osoba podstúpiť liečebnú procedúru za prítomnosti vodiaceho psa. V takom prípade je odôvodneným prostriedkom plnohodnotného podstúpenia liečebnej procedúry poskytnutie asistenčnej služby.

Skutočnosť, či ide v konkrétnom prípade o samoplatcu, alebo je fyzickej osobe hradená kúpeľná liečba zdravotnou poisťovňou, nesmie za žiadnych okolností predstavovať dôvod pre diferenciáciu v podmienkach prístupových práv osoby do kúpeľných zariadení v otázke možnosti využitia kompenzačnej pomôcky – psa so špeciálnym výcvikom. Predmetné rozlišovanie v nadväznosti na umožnenie prístupu by predstavovalo neprimerané opatrenie, ktoré by znamenalo neospravedliteľnú prax v kontexte požiadaviek dodržiavania zásady rovného zaobchádzania. Opätovne by bolo možné hovoriť o diskriminácii z dôvodu iného postavenia, ktorým by v tomto

⁷ Úplný názov zákona: Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych predpisov.

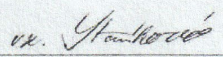
případe bolo postavenie samoplatcu, či osoby, ktorej je kúpeľná liečba hradená prostriedkami zo zdravotného poistenia.

Záver

Vzhľadom k vyššie uvedenému osoba so zrakovým postihnutím, ktorá využíva ako kompenzačnú pomôcku psa so špeciálnym výcvikom má právo vstupu do kúpeľných zariadení. Prevádzkovateľ takéhoto zariadenia je v zmysle antidiskriminačného zákona povinný umožniť jej vstup do zariadenia kúpeľov. V zmysle antidiskriminačného normatívu nie je ospravedlniteľným generálne odmietnutie vstupu do kúpeľného zariadenia osobe so zrakovým postihnutím, ktorá využíva ako kompenzačnú pomôcku psa so špeciálnym výcvikom. Prevádzkovateľ kúpeľného zariadenia sa nemôže odvolávať na poskytovanie asistenčnej služby. Skutočnosť, či ide o samoplatcu, či liečbu hradenú zdravotnou poisťovňou nesmie hrať úlohu pri umožnení vstupu zrakovo postihnutej osoby s vodiacim psom do kúpeľného zariadenia.

48

S pozdravom

Mgr. Katarína Szabová
výkonná riaditeľka